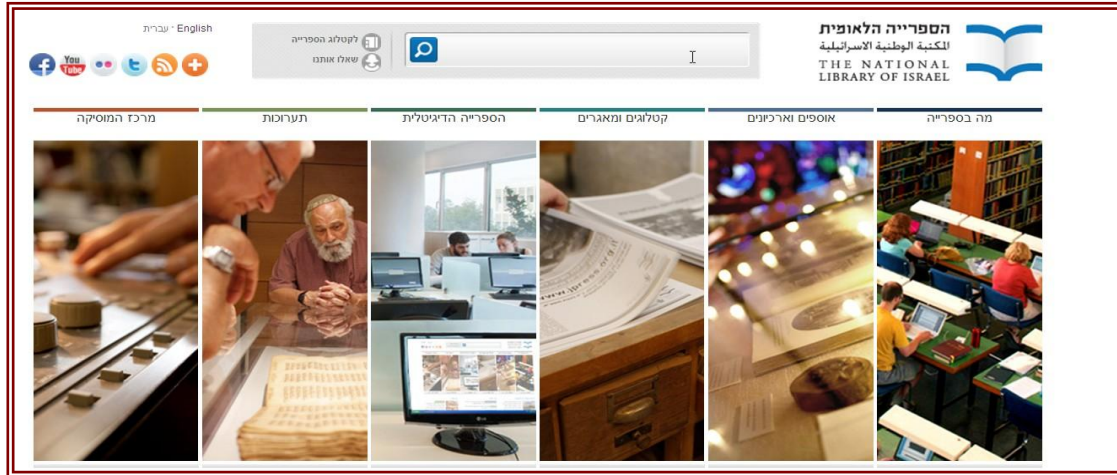

משרד החינוך
המינהל למדע וטכנולוגיה
תחום תוכן

11/01/2012

ט"ז טבת תשע"ב

ארגון כלים ICT, מסמך מס' 33 - השימוש במאגר האוספים המקוונים של הספרייה הלאומית

הקדמה

[הספרייה הלאומית](#) השוכנת בירושלים היא אוצר של עשייה אינטלקטואלית, יצירה תרבותית של העם היהודי לדורותיו והחברה הישראלית על רבדיה. כמו כן משמשת מרכז תרבותי לאומי עבור קהל החוקרים בישראל ובעולם. הספרייה הלאומית משתמשת בכל יכולתה בטכנולוגיות המידע וברשת האינטרנט על מנת לאפשר גישה למידע הרב שבה מכל קצוות תבל. באתר תמצאו את אוסף הפרסומים הגדול והמקיף ביותר בישראל הנגיש לציבור הרחב, ללא תשלום. האוסף כולל מעל חמישה מיליון כרכי ספרים, עיתונים, כתבי עת, ארכיונים אישיים, כתבי יד, מפות, תצלומים והקלטות. אתר הספרייה עובר [התחדשות](#) כאשר מטרתו להתפתח לספרייה של המאה ה-21 האוספת ובונה בהתמדה אוספים דיגיטליים לצד אוספים פיזיים.

תוכן עניינים לשימוש מקוון באוספים של הספרייה

הספרייה הלאומית כוללת בתוכה אוספים בתחומים/נושאים שונים. כתבנו עבורכם הדרכה לארבעת האוספים הראשונים, כאשר ליתר האוספים (מהחמישי ואילך) תמצאו קישור ישירות לאוסף הספרייה.

**משרד החינוך
המינהל למדע וטכנולוגיה
תחום תוכן**

1. [אוסף עיתונות יהודית היסטורית](#)
2. [אוסף המוסיקה וארכיון הצליל](#)
3. [אוסף התצלומים של זאב אלכסנדרוביץ'](#)
4. [אוסף המפות \(מפות ירושלים, מפות ארץ הקודש, מפות ערים היסטוריות\)](#)
5. [אתר האבות המייסדים של הציונות – חזון ומעשה](#)

1. [אוסף עיתונות יהודית היסטורית](#)

אתר "עיתונות יהודית היסטורית" מביא את **מהפכת המחשוב לתחום זה** ומציע את האפשרות לבצע **חיפוש מלא בכל המלל שפורסם בעיתון מסוים לאורך כל שנותיו**, בהסתמך על תוכנת "Active Paper" של חברת "אוליב-תוכנה".

בדפי האתר של [אוסף עיתונות יהודית היסטורית](#) תמצאו תמונה של עיתונות יהודית היסטורית, הקליקו עליה כדי להגיע למאגר העיתונים היהודיים אשר התפרסמו בעבר בשפות, במדינות ובתקופות שונות. הגרסאות האלקטרוניות של העיתונים מאפשרות צפייה במראם המקורי וחיפוש בכל המלל שפורסם בעיתון לאורך שנות הופעתו.

ניתן להגיע לאותו אתר (עיתונות יהודית היסטורית) גם בלחיצה בתפריט התחתון של אתר הספרייה הלאומית (מוקף באליפסה כחולה).

מרכז המוסיקה	תערוכות	ספרייה דיגיטלית	קטלוגים ומאגרים	אוספים וארכיונים	מה בספרייה
ארכיון הצליל הלאומי	חגי ישראל	מאגר הספרים הסרוקים	קטלוג הספרייה	אוסף ישראל	התחדשות הספרייה
רשימות השמעה	אוצרות גנזים	תוכנית יהודית היסטורית	מאגר המוליים	אוסף יהדות	מחלקות הספרייה
סשה ארגוב	ספרד בספרייה	מפתח חיפה - IHP	רמב"ם	אוסף אסלאם והמזרח התיכון	שירותי הספרייה
הזמין פריט	כתרי דמשק	קטלוג מאוחד לכתבי עת (UJS)	ביבליוגרפיה של הספר העברי	אוסף מדעי הרח	דרושים
בקרו בספרייה	שאלו אותם		כתבי עת ומאגרי מידע	קטלוג מאוחד ישראלי (UJI)	התקשרויות
השתתפו באירוע	חפשו פריט				תמי שימוש

באתר תוכלו למצוא לנוחותכם, חיפוש לפי חתכים: לפי שפה, לפי מקום, לפי תקופה ולכל העיתונים.

משרד החינוך המינהל למדע וטכנולוגיה תחום תוכן

חיפוש לפי התכים:
 לפי שפה | לפי מקום | לפי תקופה | לכל העיתונים

מדורים ותתי-מדורים:
 מדור עיתונות הישוב ומדינת ישראל
 המדור לעיתונות יהודית בארצות ערב
 מדור העיתונות העברית במאה ה-19

יום
 או
 ולא
 ליד
 חפש נקיה
 חפש: הקמת מדינה יהודית
 שאילתות שמורות
 חפש ב: הכל
 כתובות
 תמונות
 פרסומות
 חפש בעיתון: דבר - Davar
 חזקן - Ha-Zman
 חיים - Ha-Yom
 רלוונטיות - Ha-Revanon
 עברית
 חפש בכל העיתונים
 חפש תקופת זמן: הכל
 מין לפי: רלוונטיות

לדוגמה: חיפוש לפי שפה העברית, בכל העיתונים ובכל תקופות הזמן של המילים: **הקמת מדינה יהודית**

התוצאות יתפרסו על כמה דפים לדפדוף

ייתן את התוצאות הבאות:

תוצאות חיפוש
 ממצא 1000 תוצאות מעי 1 - 10
 שאלתה: 'הקמת מדינה יהודית' בהגל...
 דבר - Davar
 שיש, 1938, 03
 עמוד 1
 #2 | 2 במרץ 1939 | רלוונטיות 96 | מס' מילים 522
 "הקמת מדינה יהודית עלולה לחזק את היהדות בגולה"
 דבר - Davar
 חמישי, מרץ 1939, 02
 עמוד 1
 #3 | 28 באפריל 1961 | רלוונטיות 82 | מס' מילים 2066
 מאתר - Maariv
 שיש, אפריל 1961, 28
 עמוד 6
 חיפש מסף בתוצאות: חפש

בלחיצה על אייקון כתבה, תגיעו לכתבה עצמה

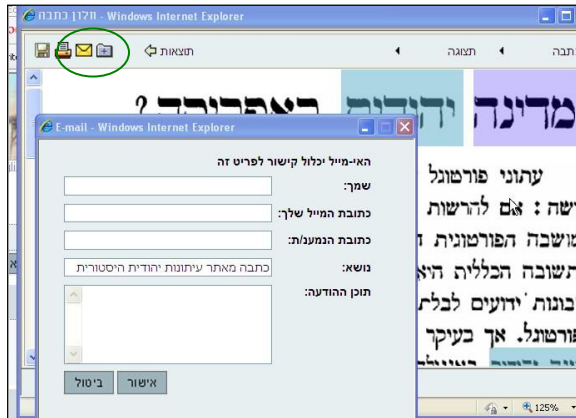
בלחיצה על אייקון עמוד, תגיעו לתצוגת העיתון כולו

משרד החינוך המינהל למדע וטכנולוגיה תחום תוכן

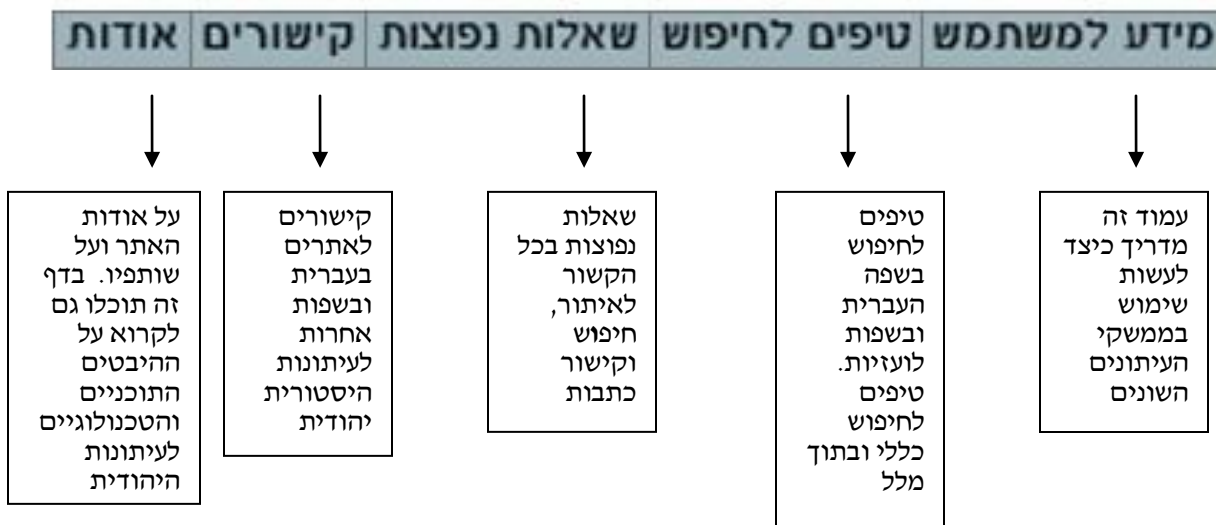
שליחת דוא"ל (אי-מייל) עם כתבה :

אם ברצונכם לשלוח כתבה לתלמידים או למורה, כל שעליכם לעשות בחלון זה, הוא ללחוץ על כתבה (מוקף מעלה **בעיגול כחול**) < ללחוץ על מעטפת הדוא"ל (מוקף להלן **בעיגול ירוק**) בחלונית שתיפתח לכם < למלא את הפרטים של כתובת המוען והנמען (דואר אלקטרוני) ולשלוח. הנמען יקבל את הדוא"ל עם כתובת הכתבה, הוא יוכל לשמור אותה כדף HTML על ידי >File>Save As, (שימו לב (!) שאופציה זו לא תאפשר לכם להעביר את הכתבה הלאה כי הנתיב יקבל את כתובת המחשב שלכם, ולכן תצוגת הדף תגיע משובשת).

לשמירת הכתבה כתמונה (JPG, PNG), מאחר שהסריקה סורקת מקטע, ניתן לשמור רק כך את מקטעי הכתבות, ולא את דף העיתון כולו. על כן אחת האופציות הטובות היא הדפסה וסריקה לתמונה.

באותו עמוד תמצאו את הסרגל הבא הנותן הסברים לשימוש בדפים - באיזו גרסת דפדפן מומלץ גלוש ובאיזו רזולוציה.

2. [אוסף המוסיקה וארכיון הצליל](#)

מחלקת המוסיקה היא חלק מהספרייה הלאומית ופועלת באותה מסגרת ארגונית ומבנית. המחלקה אוספת, מתעדת, משמרת ומציעה לציבור כל חומר הקשור למוסיקה הארץ-ישראלית, הישראלית והיהודית. בין החומרים שהמחלקה אוספת נמצאים דפוסים (ספרים, תווים וכדומה), הקלטות וידאו ואודיו (תקליטים, תקליטורים, קלטות, ועוד) וחומרי ארכיון (טיוטות של יצירות, רשימות מחקר, מכתבים, תמונות, תעודות, מודעות, תכניות, קטעי עיתונים, הקלטות פרטיות ועוד). למעשה במחלקת המוסיקה ניתן למצוא חומר כתוב לצד החומרים המוסיקליים. ארכיון זה הוא הגדול בעולם בתחום ההקלטות האתנוגרפיות והמסחריות של מוסיקה ישראלית ויהודית, וכולל גם מוסיקה שאינה יהודית.

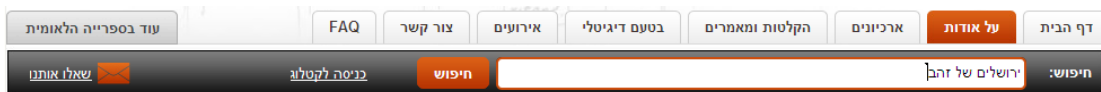
חיפוש ושימוש בחומרי המוסיקה

במטרה לעזור לגולשים באתר להיחשף למלוא מגוון החומרים המוסיקליים שקיימים בארכיון הצליל, הוכנו **שתי אפשרויות האזנה**: הראשונה - [רשימות ההשמעה](#) המצויות בדף הבית של האתר ומאפשרות למבקרים בו להאזין לרצף של קטעים מוסיקליים מסוגים שונים תוך כדי המשך שיטוט באתר, והשנייה - [הלקטים](#), אשר מבחר מהם מצוי גם הוא בדף הבית, והמיועדים לאלה שרוצים להעמיק אל תוך החומר המוסיקלי וללמוד מעט על המסורות או על הביצועים השונים.

חיפוש בסיסי

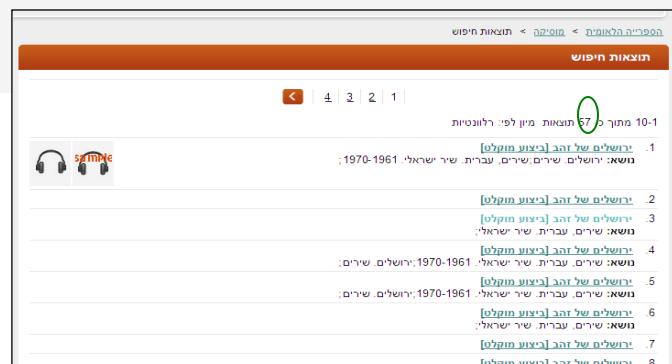
אם ברצונכם לחפש שיר מסוים או יצירה כלשהי, תוכלו לחפש בחיפוש הבסיסי בדף הראשי של

[אוסף המוסיקה](#).

הקלידו את שם השיר/המזמור שאתם מחפשים, לדוגמה: ירושלים של זהב, לחצו על **חיפוש**.

תקבלו את [התוצאות הבאות](#):

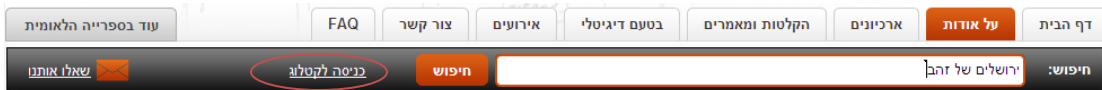

משרד החינוך המינהל למדע וטכנולוגיה תחום תוכן

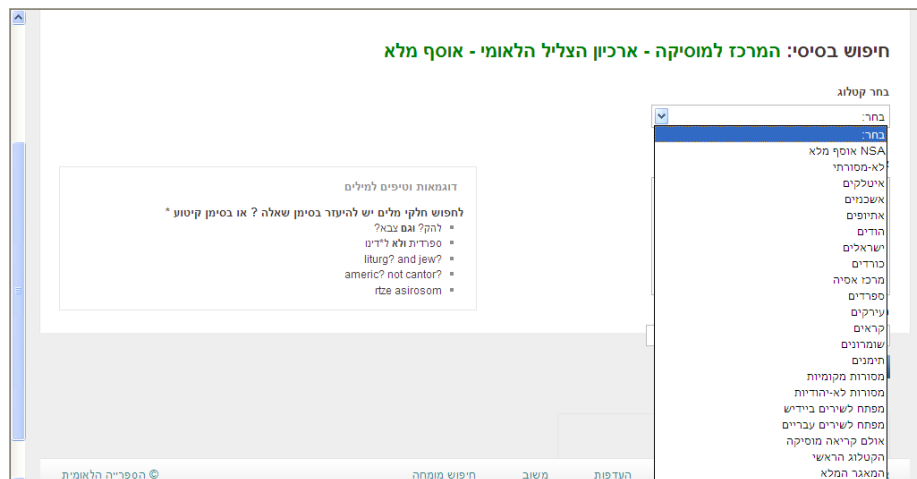
קיבלנו 57 תוצאות (מוקף למעלה בעיגול ירוק). כדי לעבור על כולן יש לדפדף בין הדפים. לצד כל שיר אשר ניתן לשמיעה, תמצאו תמונת אוזניות, לחצו על תמונת האוזניות לשמיעת השיר. ייפתח לפניכם [החלוו הבא](#). שימו לב שמתחת לשורת הכותרת של האקספלורר ישנה הכתובת הישירה לשיר. תוכלו להעתיקה על ידי לחיצה על לחצן ימני בעכבר < העתק או Ctrl c, ולשלוח למי שתמצאו.

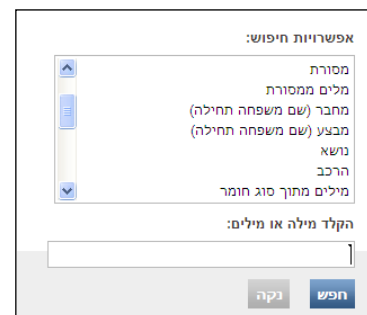
אפשרות נוספת לחיפוש כללי יותר היא דרך [הכניסה לקטלוג](#) (מוקף באדום).

תגיעו [לדף הבא](#)

בחרו את הנושא לפי בחירת מסורת (אשכנזים, איטלקים, עירקים וכדומה), ולאחר מכן באפשרויות החיפוש אם יש לכם שם מחבר, או מילים בשיר שיכולים לעזור בחיפוש השיר במאגר הספרייה.

משרד החינוך המינהל למדע וטכנולוגיה תחום תוכן

3. אוסף התצלומים של זאב אלכסנדרוביץ'

אוסף התצלומים של זאב אלכסנדרוביץ' (1905-1992) מתעד בעיקר את ארץ ישראל בראשית שנות ה-30 של המאה הקודמת. בתקופה זו ביקר אלכסנדרוביץ' בארץ שלוש פעמים בטרם עזב את קרקוב, השתקע בת"א והקים בה משפחה.

כדי לא ללכת לאיבוד במאגר העצום של הספרייה הלאומית, תוכלו ללחוץ על [לפתיחה בחלון חדש](#), רק כדי להגיע לאוספים של תצלומי אלכסנדרוביץ'. תוכלו למצוא בחלון החדש-מיון תצלומים לפי ארצות.

The screenshot shows the website interface for the 'Alexander Zhab Photo Collection'. At the top, there is a navigation bar with links for 'Home', 'About', 'Search', 'Advanced Search', and 'Help'. The main content area displays the collection title and a brief description. A red circle highlights the link 'לפתיחה בחלון חדש' (Open in new window). Below this, a list of search results is shown, including categories like 'Austria (7)', 'Czech Republic (140)', and 'Poland (5043)'. A red arrow points from the highlighted link to a larger screenshot of the search results page.

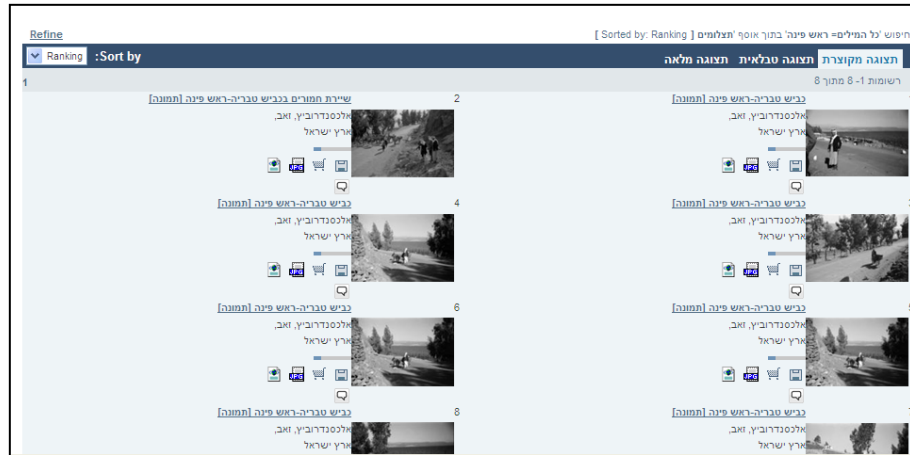
אפשרות נוספת לחיפוש, היא מבחירת **חיפוש**. רשמו מילה או ביטוי, בחרו את אוסף התצלומים וחיפשו.

The screenshot shows the search results page for 'Alexander Zhab' in the 'Photographs' category. The search criteria are set to 'תצלומים' (Photographs) and 'זאב אלכסנדרוביץ' (Alexander Zhab). The results are displayed in a grid format, showing various photo collections with their respective counts and descriptions. The results include:

- The Newton Papers - אוסף כתבי ניוטון (149)**: Newton Papers 1, Newton Papers 2, Newton Papers 3
- אוסף התצלומים של זאב אלכסנדרוביץ' (6448)**: אוסטריה, צ'כיה, ארץ ישראל ...
- ארכיון הרצל הלאומי (9002)**: (MCD) הלטות קולי ישראל, (K) תלטי קולי ישראל, (NSA) לטת ארכיון הרצל
- מחבר הספרים הפרועים (797)**: מחבר הספרים הפרועים
- מחבר הספרים הפרועים (9691)**: מחבר הספרים הפרועים

משרד החינוך המינהל למדע וטכנולוגיה תחום תוכן

להלן התוצאות לתצלומים של ראש פינה :

4. אוסף המפות

באוסף המפות ניתן למצוא מפות מודרניות של ישראל ושל מדינות האזור ומפות בנות זמננו היוצאות לאור בישראל ונמסרות לספרייה על פי חוק עותקי חובה. כמו כן, כולל האוסף קרטוגרפיה עתיקה כולל מפות עתיקות החל מן המאה ה-15, אטלסים עתיקים, ספרי מסעות בארץ ישראל ובעולם כולו, מדריכים, ספרים פרי עבודתם של חוקרי ארץ ישראל מן המאה ה-19, ספרי גיאוגרפיה היסטורית, מילונים תנ"כיים וכרכי תנ"ך וברית חדשה שבהם כלולות מפות.

ליבת אוסף לאור כוללת כ-1,500 מפות עתיקות של ירושלים ושל ארץ ישראל. בנוסף, יש באוסף מפות עתיקות של שאר העולם ומפות מודרניות של מדינת ישראל ושל ערים בתוכה (לפני הקמתה ואחריה). האוסף כולל מפות בשפות אירופיות, בעברית, בידיש ובערבית.

ניתן להגיע למפות דרך לחיצה על אוספים וארכיונים :

עברית · English

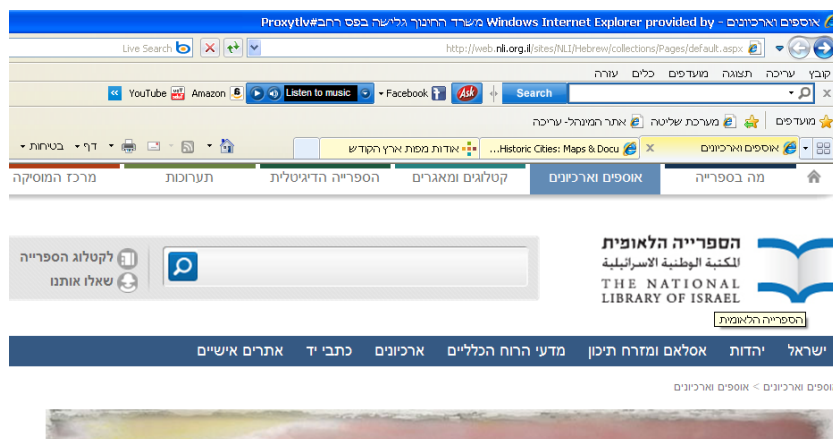
לקטלוג הספרייה
שאלו אותנו

הספרייה הלאומית
المكتبة الوطنية الإسرائيلية
THE NATIONAL LIBRARY OF ISRAEL

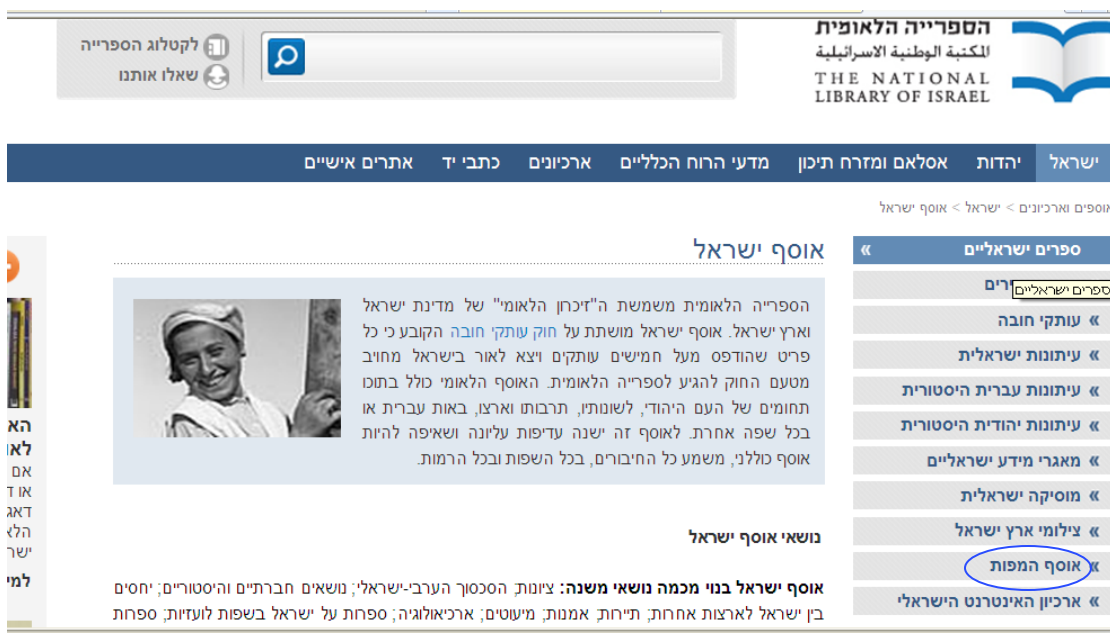
מרכז המוסיקה	תערוכות	הספרייה הדיגיטלית	קטלוגים ומאגרים	אוספים וארכיונים	מה בספרייה
אירועים			מה חדש		על אודות הספרייה הלאומית

משרד החינוך המינהל למדע וטכנולוגיה תחום תוכן

לאחר מכן יש ללחוץ על ישראל.

במסך שאליו נגיע נלחץ על אוסף המפות.

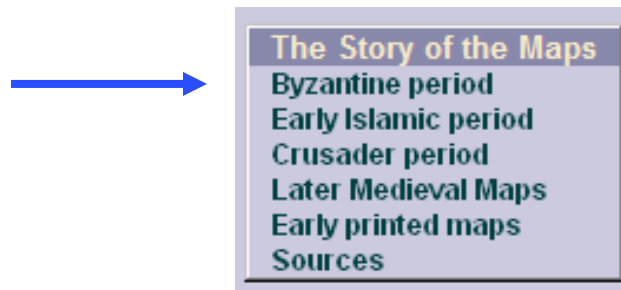
מצד שמאל תוכלו למצוא את [אוסף הקרטוגרפיה הדיגיטלי](#) שבו נמצאים קרוב ל 1,500 מפות סרוקות. אוסף הקרטוגרפיה מחולק לירושלים ולארץ הקודש.

מתחת לאוסף זה תוכלו להגיע ל[אוסף מפות עתיקות של ארץ הקודש](#).

משרד החינוך
המינהל למדע וטכנולוגיה
תחום תוכן

לחיצה על [Introduction](#) תיתן רקע כללי על המפות עם אפשרות לבחור פירוט על תקופה ספציפית (לדוגמה: התקופה הביזנטית).

תוכלו לעלעל במפות הנמצאות באתר על ידי לחיצה על [Maps Gallery](#) או לבחור במפות על פי שם מי שסרטט את המפה בלחיצה על [Maps By Persons](#). אם תרצו למצוא מפה לפי שנה, יש ללחוץ על [Maps By Date](#). בכל אחת מהאפשרויות שלעיל, לחיצה על Ancient Maps Of Jerusalem (בפינה השמאלית העליונה של המסך) תוביל אתכם למסך הראשי.

לחיצה על [מפות ארץ הקודש](#) תוביל אתכם לאוסף המרהיב של מפות עתיקות של ארץ ישראל שנסרקו לאתר זה - תוכלו למצוא בו מפות לפי אישים, תאריך או לפי מקום.

בבחירת [מפות ערים היסטוריות](#) (האתר באנגלית) נמצא אוסף המכיל מפות, ספרות, מסמכים, ספרים ופרסומים נוספים על העבר, ההווה והעתיד של ערים היסטוריות בעולם וקישורים לאתרים דומים ברשת האינטרנט. יש אפשרות למצוא מפות ערים היסטוריות לפי אות ראשונה של העיר (באנגלית), לפי שנה (או מאה) או לפי השם של מסרטט המפה.

טיפ: לחיצה ימנית בעכבר על כל מפה אשר פתחתם, תאפשר לכם לשמור את המפה על שולחן העבודה שלכם בלחיצה על "שמור תמונה בשם".